

Teze prováděcích právních předpisů¹

Navrhovaná novela zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o matrikách“), kterou předkládá k projednání Ministerstvo vnitra, zahrnuje na jedné straně nová ustanovení související s připravovaným zavedením matričního informačního systému, na druhé straně úpravy zákona technického rázu, které reagují na problémy při výkonu matriční agendy v praxi – většina těchto změn byla již navržena a částečně projednána Poslaneckou sněmovnou v předchozím volebním období jako sněmovní tisk č. 593. Po určité úpravě a aktualizaci jsou tyto úpravy nyní zahrnuty do návrhu novely znovu.

Navrhované změny zákona si vyžádají také novelizaci prováděcího předpisu k zákonu o matrikách, kterým je vyhláška č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, a vydání nového prováděcího předpisu.

I. Zákonná zmocnění

Zmocňovací ustanovení k vydání prováděcích předpisů k zákonu o matrikách jsou zakotvena v § 96 návrhu zákona. V rámci novelizace zákona je navrženo:

- **V § 96 odst. 1 písm. f), n) a o)** zmocnění pro Ministerstvo vnitra stanovit prováděcím právním předpisem:
 - postup při zapisování do matričního informačního systému
 - vzory elektronické podoby matričních dokladů, vzory souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství a vzory prohlášení manžela matky dítěte, popřípadě jejího bývalého manžela, muže, který tvrdí, že je otcem dítěte, a matky dítěte,
 - matriční tiskopisy, o nichž se vedou údaje v evidenci matričních tiskopisů, a technické náležitosti těchto matričních tiskopisů.
- **V § 96 odst. 2 s účinností od 1. 1. 2025** zmocnění pro Ministerstvo vnitra k vydání národního standardu pro elektronické vedení matriky, který stanoví výstupní datový formát matričních událostí, matričních skutečností, změn a oprav vedených pomocí výpočetní techniky.
- **V § 96 odst. 2 s účinností od 1. 1. 2027** zmocnění pro Ministerstvo vnitra stanovit prováděcím právním předpisem seznam zastupitelských úřadů České republiky, které provádějí úkony matriční agendy stanovené v (navrhovaném) § 4c – tedy budou připojeny na matriční informační systém.

II. Teze novely prováděcí vyhlášky č. 207/2001 Sb.

¹ Výstup byl zpracován v rámci projektu „Podpora elektronizace vybraných oblastí veřejné správy v gesci Ministerstva vnitra“, reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016054. Projekt je spolufinancován z prostředků Evropské unie, Operačního programu zaměstnanost.

Vyhláška bude v návaznosti na změnu zmocňovacích ustanovení novelizována v následujících oblastech:

1. Postup při zapisování do matričního informačního systému

Zavedení matričního informačního systému předpokládá stanovení některých konkrétních pravidel pro zapisování údajů a vedení systému, které neupravuje zákon, nicméně jsou důležitá pro využívání systému v matriční praxi (viz stávající vztah mezi úpravou vedení matričních knih v zákoně o matrikách s podrobnostmi stanovenými ve vyhlášce).

Vedle toho bude jádro podrobností fungování a užívání matričního informačního systému upraveno v provozní dokumentaci tohoto informačního systému – viz § 2 písm. t) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.

Taktéž bude pro uživatele systému zpracován manuál matričního informačního systému a bude poskytována další metodická pomoc a podpora.

2. Vzory souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství a vzory prohlášení manžela matky dítěte, popřípadě jejího bývalého manžela, muže, který tvrdí, že je otcem dítěte, a matky dítěte

- bude se jednat o následující vzory:
 - souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství k nenarozenému dítěti,
 - souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství k narozenému dítěti, jehož narození dosud nebylo zapsáno v knize narození,
 - souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství k narozenému dítěti, jehož narození již bylo zapsáno v knize narození,
 - prohlášení manžela matky dítěte, popřípadě jejího bývalého manžela, muže, který tvrdí, že je otce dítěte, a matky dítěte (tzv. trojdohoda dle navrhovaného § 16a zákona č. 301/2000 Sb.) k nenarozenému dítěti,
 - prohlášení manžela matky dítěte, popřípadě jejího bývalého manžela, muže, který tvrdí, že je otce dítěte, a matky dítěte k narozenému dítěti, jehož narození dosud nebylo zapsáno v knize narození,
 - prohlášení manžela matky dítěte, popřípadě jejího bývalého manžela, muže, který tvrdí, že je otce dítěte, a matky dítěte k narozenému dítěti, jehož narození již bylo zapsáno v knize narození
- tiskopisy budou vyžadovat uvedení identifikačních údajů rodičů, resp. účastníků trojdohody, i samotného dítěte. Budou formulovány tak, aby byl obsah učiněného právního jednání zcela jednoznačný. Jejich součástí bude i příslušné poučení.

3. Vzory elektronické podoby matričních dokladů

Vzhledem k tomu, že se v návrhu novely zákona o matrikách počítá s umožněním vydání matričního dokladu v elektronické podobě (viz navrhovaný § 25 odst. 10), upraví prováděcí vyhláška prostřednictvím vzoru jejich podobu.

4. Matriční tiskopisy, o nichž se vedou údaje v evidenci matričních tiskopisů, a technické náležitosti těchto matričních tiskopisů

Součástí navrženého matričního informačního systému bude také evidence některých matričních tiskopisů, které dnešní znění vyhlášky označuje za tzv. přísně zúčtovatelné. Toto zmocnění umožní stanovit vyhláškou jejich výčet a upravit jejich technické náležitosti.

III. Teze vyhlášky Ministerstva vnitra stanovující seznam zastupitelských úřadů České republiky, které provádějí rozšířené úkony matriční agendy

Návrh novely zákona předpokládá, že některé matriční agendy (např. vydávání matričních dokladů, vydávání potvrzení o údajích vedených v matričním informačním systému a zapisování do evidence souhlasných prohlášení rodičů o určení otcovství) budou moci díky centrálnímu matričnímu informačnímu systému vykonávat také vybrané zastupitelské úřady České republiky v zahraničí, které budou připojeny na matriční informační systém. Předpokládá se, že půjde o zastupitelské úřady České republiky v zemích Evropské unie, dalších evropských zemích a v zemích, kde žije vyšší počet českých občanů nebo kde jsou vyšší požadavky na výkon matriční agendy ze strany českých občanů. Seznam zastupitelských úřadů České republiky, které budou připojeny k matričnímu informačnímu systému, stanoví Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí a bude obsažen ve vyhlášce vydané Ministerstvem vnitra.

IV. Teze národního standardu pro elektronické vedení matriky

Od roku 2006 mají matriční úřady povinnost vést matriční záznamy za pomoci výpočetní techniky, což činí prostřednictvím 20 různých softwarových řešení a data jsou vedena v různých formátech. Aby elektronicky vedené matriční údaje mohly být přeneseny od matričních úřadů do matričního informačního systému, musí být systémy matričních úřadů upraveny tak, aby byly schopny sdílet matriční údaje v jednotném formátu. Teprve poté mohou být údaje postupně přeneseny do centrálního úložiště matričního informačního systému. Jednotný formát dat a další technické detaily matričního informačního systému stanoví národní standard pro elektronické vedení matriky, který zveřejní Ministerstvo vnitra. Účinnost ustanovení o vydání národního standardu je předložena před účinností ustanovení o matričním informačním systému, aby byl dostatek času na migraci dat do centrálního úložiště.

Národní standard bude též obsahovat úpravu harmonogramu předávání údajů matričními úřady do centrálního úložiště matričního informačního systému v období roků 2025 a 2026.